

Ο ΦΙΛΟΣ
Τ Η Σ
ΝΕΟΛΑΙΑΣ,
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΜΗΝΙΑΙΟΝ.

ΤΟΜΟΣ Γ'.

Τεύχος Ζ'.

Ζάκυνθος 1859.

Σεπτέμβριος.

Συνέχεια και τέλος του Λόγου προς την Θεοτόκον.

Ο Κύριος ἡμῶν θέλει ἵνα ὑψώσῃ ψυχὴν εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμὸν χάριτος, φωτὸς καὶ ἀξίας τόσῳ μᾶλλον, ὅσῳ καταβιβάζει ἐνώπιον τῆς ἀνθρωπότητος ταύτην.

Οἱ καταβιβάσμοι τῆς Θεομήτορος ἐπὶ τῆς γῆς ἀποδεικνύουσι τὴν ἀλήθειαν ταύτην. Ἐπειδὴ τὰ θεῖα σχέδια ἐπ' αὐτῆς ἠτοίμαζον τὴν μεγαλητέραν ὑψωσιν, ὅπου ἡ Θεοδόχος Μαρία ἀφίκετο, αἱ δὲ ὁδοὶ τῆς ἀφίξεως αὐτῆς εἶναι αἱ τῆς ταπεινώσεως.

Ὅθεν παρατηροῦμεν τριπλᾶς ταπεινώσεις ἐν τῷ βίῳ τῆς οὐρανόου καὶ ἐπιγείου Βασιλείσης, ταπεινώσιν σερήσεως, ταπεινώσιν ἐξαρτήσεως καὶ ταπεινώσιν συγχύσεως. Ἡ δὲ σεβασμία αὐτῆς ἀθάνατος κοίμησις ἐν τῷ οὐρανῷ ἀποδίδει αὐτῇ σήμερον τριπλὴν δόξαν ἀνάλογον πρὸς τὰς ταπεινώσεις τοῦ βίου· δόξαν ὑψώσεως καὶ ἐξοχῆς, δόξαν δυνάμεως καὶ κύρους, δόξαν σεβασμοῦ καὶ ὑποκλίσεως.

Ὅσον θεωροῦμεν τὴν ζωὴν τῆς Θεομήτορος ἐπὶ τῆς γῆς, τόσον ἀνακαλύπτουμεν ἀδιάκοπον σειρὰν λυπηρῶν καὶ ταπεινῶν στερήσεων. Μόνη ἐδέξατο μέχρι τοῦ νῦν ἐξ οὐρανοῦ τοὺς σεμνοτέρους καὶ ὑψηλοτέρους τίτλους ἡ Ἁγία Συγάτηρ τοῦ Ἰούδα. Αὐτὴ ἐγεννήθη ἐξ αἵματος τοῦ Δαβὶδ· τέλος ἡ σεπτὴ ιδιότης τῆς Μητρὸς τοῦ Θεοῦ ὑπερῴψωσεν αὐτῆς πάντας τοὺς ἄλλους κατεχομένους τίτλους ἐκ τῆς γεννήσεως καὶ τῆς χάριτος καὶ ἐν τούτοις οὐδεὶς τῶν πομπι-

κῶν τούτων καὶ μεγαλοπρεπῶν τίτλων ἐράνη αὐτῆ κατὰ τὸ διάστημα τοῦ θίου. Ἡ ἐξοχότης τῆς χάριτος αὐτῆς ἐκρύπτετο πάντοτε ὑπὸ ἀπλῆν καὶ κοινὴν ζωὴν ἢ Ἰουδαία ἐθεώρησεν αὐτὴν ἀπλῶς ὡς μητέρα τοῦ Ναζωραίου Ἰησοῦ· οὐδεμία διάκρισις ταύτης ἐκ τῶν ἄλλων τοῦ Ἰούδα μητρῶν. Αὐτὴ ἀφίνει τὴν ἀνθρωπότητα ἐν ἀγνοίᾳ τῶν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ μεγάλων πραγμάτων εἰς αὐτὴν ἐγγαραχθέντων δὲ προθυμεῖται ἵνα ἐξαγάγῃ τῆς ἀπάτης ἀποκαλύψασα τὰ θαυμάσια τοῦ Θεοῦ· ὑποφέρει ἀταράχως τὴν στέρησιν τῆς μεγαλητέρας δόξης συγκοινωνηθείσης εἰς τὸ καθαρῶτατον τοῦτο πλάσμα· τοῦ ὁποίου τὴν ἀξίαν τολμᾷ εἰπεῖν οὔτε ὁ Θεός, εἰ καὶ παντοδύναμος, δὲν δύναται ἵνα δώσῃ ἐπὶ μᾶλλον εἰς ἕτερον τι πλάσμα, ὡς ἐπίσης ἀδύνατον νὰ φαντασθῶμεν μίαν οὐσίαν εὐγενεστέραν τῆς τρισηλίου Θεότητος.

Οὕτω πως διὰ τῶν διηνεκῶν στέρησεων, ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ ἠτοίμαζε τὴν οὐράνιον ταύτην ψυχὴν πρὸς τὴν ὑψίστην αὐτῆς δόξαν. Μόνον ἐφρόντιζεν ἵνα κρύπτηται ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, συγχεομένη μετὰ τῶν ἄλλων τοῦ Ἰσραὴλ μητρῶν· φαίνεται δὲ ὅτι ὁ ἀδέκαστος καὶ ἀπαραίτητος Θεὸς ἡμῶν σκοπεύει ἵνα δοξάσῃ καὶ διακρίνῃ ταύτην ἐν τῇ κοιμήσει διὰ μοναδικοῦ προνομίου, μέλλοντος ἵνα μαρτυρήσῃ εἰς ἀπεράντους αἰῶνας τὴν σεπτὴν αὐτῆς ιδιότητα, τῆς Μητρὸς τοῦ φιλανθρώπου ἡμῶν Θεοῦ. Τὸ ἱερώτατον καὶ τὸ καθαρῶτατον αὐτῆς σῶμα, τὸ πληρέστατον θείας εὐωδίας, παραπλησίως πρὸς τὸ πανακῆρατον καὶ ὑπερένδοξον τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ σῶμα, ἀποφεύγει τὴν διαφθοράν· οἱ οὐρανοὶ ἀνοίγονται εἰς ὑποδοχὴν ταύτης, ὡς τοῦ Ἰησοῦ θριαμβοφόρου καὶ πανενδόξου· αὐτὴ τριήμερος ἐξέρχεται τοῦ τάφου περικεκαλυμμένη θείῳ φωτὶ ἵνα δεόντως ὑπερδοξασθῇ εἰς τὰ δεξιὰ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς καὶ Θεοῦ.

Ἄλλ' ἐὰν σπάνιον τὸ φέρειν μετὰ πίστεως τὴν ταπεινώσιν ταύτην τῆς στέρησεως, τῆς ὁποίας ἡ μακαρία Παρθένος παρέχει ἡμῖν τὸ παράδειγμα, ἀκόμη σπανιώτερον τὸ ὑποφέρειν θάρραλῶς τὴν τῆς ἐξαρτήσεως ταπεινώσιν ἐν τῇ ζωῇ. Πάντοτε ὑποτεταγμένη ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ εἰς πάσας τὰς καταστάσεις τῆς ζωῆς ἐσέβετο διηνεκῶς τὴν ὁδὸν τῆς ἐξαρτήσεως, ὡς ἐκείνην δι' ἧς ἡ χάρις ἐμελλεν ἵνα ὁδηγήσῃ αὐτὴν· ὅτε μὲν ζῶσα εἰς ὕλην ὑποταγὴν εἰς τὰς θελήσεις τοῦ γηραλίου καὶ δικαίου Ἰωσήφ· ἄλλοτε δὲ προσκεκολλημένη εἰς τὰς διαταγὰς καὶ τὸν προορισμὸν τοῦ υἱοῦ καὶ Θεοῦ· ἄλλοτε ἐμπεισιευμένη εἰς τὸν πολυαγαπημένον μαθητὴν, καὶ ὃν ἐθεώρει ὡς κύριον τῶν πράξεων, καὶ διαιτητὴν τῆς παρθενικωτάτης αὐτῆς διαγωγῆς· ἄλλοτε τέλος φαινόμενη ἐν τῇ τάξει τῶν μαθητῶν, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ

Ἰησοῦ, ὡς μία τῶν ἄλλων πιστῶν γυναικῶν· μηδὲν ἀντιποιοιμένη· μηδαμῶς βουλομένη ἵνα μετᾶσχῃ τῆς ἀποστολικῆς διοικήσεως τῆς τοῦ Ἰησοῦ Ἐκκλησίας· ὑποτασσομένη εἰς τοὺς νόμους αὐτῶν· μηδεμίαν ἀγαπῶσα πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταύτῃ τῇ ἱερᾷ συνάξει· εὐαρεστοιμένη εἰς τὴν ἀπουσίαν πάσης μνείας αὐτῆς· μισοῦσα τὰς ἀνθρωπίνους τιμὰς· προσφερομένη δὲ ὡς μία ἀπλῆ συγάτηρ τῆς Ἐκκλησίας, ἡ οὐσα προσάτις καὶ μήτηρ. Ναι, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί μου, ἡ θεόνυμφος Μαρία εἰ καὶ πλήρης πάντων τῶν δώρων καὶ φώτων· ἐνδεδυμένη τὴν ἐξοχωτέραν ἀξίαν· τὸ σερωότερον ἐπὶ τῆς γῆς ἔρεισμα, ἐν τῷ θανάτῳ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς, τῆς ἱερᾶς Ἐκκλησίας ἀφίνει ὕλην τὴν φροντίδα εἰς τοὺς ἱεροὺς Ἀποστόλους, ἐπιφυλάξασα μόνον τὴν δόξαν τῆς ὑποταγῆς αὐτῆς πρώτης εἰς τὰς σεπτὰς αὐτῶν ἀποφάσεις ὡς πρὸς τὴν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, ἐν ἧς συνεργόμεθα πάντες οἱ πιστεύοντες εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν, ἵνα διδαχθῶμεν ὑπ' αὐτῆς τί ὀφείλομεν ἵνα πιστεῶμεν καὶ πράττωμεν, ἵνα πορισθῶμεν πάσας τὰς πνευματικὰς βοηθείας καὶ χάριτας ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας ἡλικίης· ἀναγεννήσεως, συγχεομένη ἐκ ποιμένων καὶ διδασκάλων, καθ' ἃ καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος λέγει· «Καὶ αὐτὸς ἔδωκε αὐτοῖς μὲν ἀποστόλους, τοὺς δὲ προφήτας, τοὺς δὲ εὐαγγελιστάς, αὐτοὺς δὲ ποιμένας καὶ διδασκάλους, πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων, «εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ» (πρὸς Ἐφεσίους δ' 41). Ἐδημιούργησε δὲ τὴν αὐτοῦ Ἐκκλησίαν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς διὰ τῶν ἐξῆς ἀξιοσημειωτῶν, παραπλησίως πρὸς τὴν τοῦ ἀνθρώπου δημιουργίαν εἰς τὴν συνέδραμεν ὁ χοῦς ἀπὸ τῆς γῆς, ἡ πλάσις τοῦ σώματος αὐτοῦ, καὶ ἡ ἐμφύσησις εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ τῆς πνοῆς τῆς ζωῆς, τουτέστι διὰ τῆς ἐκλεχθείσης ὕλης, τῆς δοθείσης μορφῆς, καὶ διὰ τῆς ἐμπνεύσεως καὶ τῆς ζωῆς. Κατὰ δὲ τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον ἡ ὕλη τῆς Ἐκκλησίας εἶναι οἱ δύο ἀδελφοί, οὓς ὁ Ἰησοῦς περιπατῶν παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδε, Σίμων ὁ λεγόμενος Πέτρος, καὶ Ἀνδρέας· ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, οὓς ἐκάλεσεν ὁ Θεμελιωτὴς τῆς Ἐκκλησίας οὕτω· «Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἁλεῖς ἀνθρώπων.» Ἴδου, ἀδελφοί μου, τὰ πρῶτα στοιχεῖα τῆς ἐγκαθιδρύσεως τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὡς δὲ πρὸς τὴν μορφήν καὶ τὸν τῆς Ἐκκλησίας τύπον, σημειωτέον ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἀναβάς εἰς τὸ ὄρος προσκαλεῖται οὓς ἤθελεν αὐτούς· καὶ ἀπῆλθον πρὸς αὐτόν. Καὶ ἐποίησε δώδεκα, ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτοὺς κηρῶσιν. (Μάρκ. Γ'). Ἡ δὲ ἐμπνευσις καὶ ἡ ζωὴ συνίσταται εἰς τὴν κοινωνίαν τοῦ πνεύματος τοῦ Θεοῦ μετὰ τῆς ἐπαγγελίας τῆς τοῦ Σωτῆρος παρουσίας εἰς τὴν αὐ-

τοῦ ἐκκλησίαν, ἐν τῇ στιγμή τοῦ ἐκουσίου πάθους αὐτοῦ λέγοντες, « Ἐγὼ εἰμι ἡ ὁδὸς, ἡ ἀλήθεια, καὶ ἡ ζωὴ. Οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα εἰμὴ δι' ἐμοῦ... ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με. Οὐκ ἀφήσω ὑμᾶς ὄρφανούς· ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς· καὶ ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν Πατέρα, καὶ ἄλλον παράκλητον δώσει ὑμῖν, ἵνα μένη μεθ' ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ ὁ κόσμος οὐ δύναται λαβεῖν· Ἰμεῖς δὲ γινώσκετε αὐτὸ ὅτι παρ' ὑμῖν μένει καὶ ἐν ὑμῖν ἔσται. » Καὶ ἡ ἀρχὴ αὕτη, ἀδελφοί μου, εἶναι ἀναντίρρητος ὡς πρὸς τὴν τοῦ πνεύματος κοινωνίαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν ἐπαγγελίαν τῆς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ παρουσίας εἰς τὴν ἁγίαν ἐκκλησίαν, ἥτις δοξάζει πανευλαβῶς τὸ πρότυπον τῆς ταπεινοφροσύνης, τὴν Ἀειπάρθενον Μαρίαν, ὑποτασσομένην ἐν τῷ βίῳ τούτῳ εἰς τὰς τῶν θείων Ἀποστόλων παραδόσεις.

Ὅποῖον μάθημα, ἀδελφοί μου, ἵνα καταστείλῃ τὴν διαβολικὴν ἔπαρσιν καὶ τὴν τῶν πιστῶν ἀνησυχίαν, οἵτινες δὲν μιμοῦνται φεῦ! τὴν ὑποταγὴν ταύτην καὶ τὴν ἐξάρτησιν τῆς Θεομήτορος, ἀνευ μηδεμιᾶς μετοχῆς τῆς ἐξοχότητος τῶν δώρων καὶ τῶν αὐτῆς φώτων!

Ὁ δεύτερος ὄθεν χαρακτήρ τῆς δόξης, εἰς ἣν ἡ μακαρία Παρθένος ὑψώθη σήμερον, ἀντίθετος εἰς τὸν χαρακτήρα τῆς ἐξαρτήσεως τὴν ὁποίαν τοσοῦτον ἠγάπησεν, εἶναι δόξα κύρους καὶ δυνάμεως. Αὕτη ἀναλαμβάνει σήμερον ἐν τῷ οὐρανῷ, εἰς τὰ δεξιὰ τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ, ταύτην τὴν ὁποίαν δύναμιν ἀπηξίωσε πρὸς ἐξάσκησιν ἐπὶ τῆς γῆς· ἐπανερχεται εἰς τὰ αὐτῆς δικαιώματα· εἰσάγεται εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ἡ μεσίτις τῶν πιστῶν, τὸ μέσον τῶν χαρίτων, ἡ ἐλπίς καὶ τὸ ὑποστήριγμα τῆς ἐκκλησίας, τὸ ἄστυον τῶν ἁμαρτωλῶν, ἡ προστάτις τῶν δικαίων, τὸ καταφύγιον τῶν ἐλιβομένων λαῶν καὶ τῶν ἐξουσιῶν, ἡ βασίλισσα τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ἡ ζωσα ἡμῶν προσκασίᾳ, ἡ ἀδιάλειπτος σκέπη ἡμῶν, τὸ πνευματικὸν πάντων ἀποτελεσμα, διότι πάντες δι' αὐτῆς ἐν πνεύματι τὸν Θεὸν προσκυνοῦμεν, γενομένης κατοικητηρίου τοῦ Παναγίου πνεύματος, πάντες διὰ ταύτης ἐπλήσθημεν θεογνωσίας, κινδύνων ἐλευθερούμεθα, ἀσθενειῶν ἀπαλαττόμεθα, πάντες θρυμάζομεν τὴν ἀμετάθετον σκέπην αὐτῆς, τὴν ἀμετάστατον καταφυγὴν, τὴν ἀκοίμητον προσέβειαν, τὴν διηνεκῆ σωτηρίαν, τὸ ἀπόρητον τεῖχος, τὸν θησαυρὸν, τῶν ἀπολαύσεων, τὸν λιμένα τῶν χειμαζομένων, τὴν γαλήνην τῶν τεταραγμένων, τὴν ἐγγυητὴν τῶν ἁμαρτωλῶν, καὶ πιστῶς ὁμολογούντων Θεοτόκον, διότι οἱ μὴ κηρύξαντες ταύτην Ἀειπάρθενον Θεοτόκον ἐξέλουσιν εἰς τὴν δευτέραν παρουσίαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καταθρηνησεῖ, διότι τότε θέλουσι γνωρίσῃ ποῖον θησαυρὸν οἱ κακόβουλοι ἐστρέψθησαν. Ναί, ἀδελφοί μου, ἡ δύναμις τῆς καλῆς ταύτης πε-

ριστερᾶς, τῆς Ἐπουρανίου Μαρίας, διανέμει τὰς χάριτας τοῦ Ἰησοῦ, ὅστις θέλει ἵνα ἀπευθυνώμεθα εἰς αὐτὴν, βουλόμενοι τινα χάριν ἐξ αὐτοῦ, διὰ τὴν κεκτημένην πρὸς αὐτὸν ἄφατον παρρησίαν αὐτῆς. Σὺ δὲ ἀγνή Θεομήτωρ ἐρώτησον, καὶ θέλομεν μάθει τὴν ἄφατον δυνάμιν σου. Ἐρωτήσασθ' δὲ τῇ Παρθένῳ ἀνυπομόνως πότε θέλω φανερωθῆ εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ φιλάτου υἱοῦ μου καὶ Θεοῦ ἀποκρίνεται· « ἀδελφιδός μου καὶ λέγει μοι ἀνάστα, ἔλθε ἡ πλησίον μου, καλὴ μου περισερὰ μου. » (ἄσμα ἀσματῶν Κεφ. 6'.) Ἐξουσιαστικῶς ὡς μήτηρ μου καὶ βασίλισσα τῶν ὄλων ἀνάστα λέγει καὶ ἔλθε εἰς τὴν ὑπέρφωτον καὶ πατρικὴν δόξαν τῆς Θεότητος, εἰς τὴν βασιλείαν μου· εἰς σὲ καὶ μόνην δίδω τὴν ἐξουσίαν ταύτην ὡς μητέρα μου κυρίως· καθὼς δὲ τοιαύτη ἔχε τὰ πανένδοξα καὶ θεβαίως βασιλικά προνόμια τοῦ υἱοῦ σου. Ναί σὺ Μῆτέρ μου, ἀνάστα ὡς καὶ γὰρ αὐτεξουσίως καὶ ἔλθε ὅπου ταν βουληθῆς εἰς τὰ ἄνω βασίλεια. Ἴδου, ἀδελφοί μου, πληρεστάτη ἡ δόξα τῆς Θεοτόκου μεταστάσης εἰς οὐρανοῦς. Ὡ Μῆτέρ μου, εἰς σὲ ἀρκεῖ μόνῃ ἡ ἐπίνευσις, ἐγὼ δὲ εἰμι ἔτοιμος νὰ ὑπακούσω εἰς τὰ μητρικά σου καὶ παρθενικά νεύματα, μετὰ τῆς ἐνδόξου ἀγγελικῆς δορυφορίας μου ἐρασμίως ὑποδεχόμενός σε· ἀνάλαβε ὡς δύο ὑπερλάμπρους καὶ ὀξυτάτας πτέρυγας τὴν παναγίαν καὶ ὀλόφωτον ψυχὴν σου, καὶ τὸ παρθενικώτατον καὶ θεοδόχον σῶμά σου, πετασθεῖσα εἰς τὰ οὐράνια ὕψη, ἵνα πρὸ τῆς τοῦ κόσμου καταβολῆς περιβληθῆς τὸν πανένδοξον καὶ διάχυσον βασιλικὸν σου χιτῶνα, ἵνα ἐνδυθῆς τὴν τῆς αἰδίου καὶ θείας μακαριότητος φωτοφόρον σου δόξαν· ἵνα βασιλεύουσα εἰς ἀπεράντους αἰῶνας συνδικαιωνίσης εἰς τὸ βασιλικὸν ὑπερένδοξον ἀξίωμα μετ' ἐμοῦ τοῦ παμφιλτάτου υἱοῦ σου καὶ οὐρανοῦ ἐραστοῦ καὶ νυμφίου σου· εἰς Σὲ πάντα ὡς Μητέρα μου δωροῦμαι, καὶ εἰς ὃν καὶ ὅτι ἂν βούλη, πληρεξουσίως δίδου, ἀρεσκόμενος ἐγὼ διὰ παντός εἰς πάντα· μόνον σπεῦσον, ἀνάστα, ἔλθε ἡ πλησίον μου καλὴ μου περισερὰ μου, καὶ ἔλθε σὺ περισερὰ μου ἐν σκέπῃ τῆς πέτρας. Ἐλθε, λέγει, μετὰ ψυχῆς καὶ μετὰ σώματος, ὅπως ἀπολαύης ἀπὸ τοῦ νῦν τὴν τελείαν σου δόξαν, κατευφραίνουσα τὴν ψυχὴν καὶ καρδίαν μου· Σὺ ἡ χρυσολευκόπτερος περισερὰ μου διὰ τῆς εὐωδιστάτης ὁσμῆς σου.

Καὶ οὐδὲν μᾶλλον ὡς πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς πίστεως, ἀφίσταται τοῦτου, ὅσον τὸ πιστεῖν, ἵνα τιμῶμεν τὴν δύναμιν τοῦ Ἰησοῦ, ἐλαττοῦντες ἐκείνην τῆς παναγίας αὐτοῦ Μητρός. Ἰπερτιμῶμεν αὐτὸν εἰς τὸ κεχαριτωμένον αὐτῆς πρόσωπον· ταῦτα εἶναι τὰ δῶρα αὐτοῦ ὑπερυψούμενα ὑφ' ἡμῶν, ἐὰν ὑπερμεγαλύνωμεν τὰ ἄρρητα δῶρα τῆς ἀμολύντου, ἀνάδρου, ἀφόδρου, καὶ παναχράντου Μαρίας, τὴν δύναμιν αὐτοῦ διαμαρτυρούμεθα, ἐὰν διαμαρτυροῦμεν ἐκείνην τῆς παναγίας

αὐτοῦ Μητρός.

Ἀλλὰ δὲν ἀρεῖ, ὀρθόδοξα τῆς ἐκκλησίας τέκνα, νὰ τεθῶμεν ὑπὸ τὴν ἄμαχον καὶ κραταιοτάτην προστασίαν τῆς παναγώμου Μαρίας, καὶ ἀποδίδωμεν εἰς αὐτὴν τὸ ἡμέτερον βαθύτατον σέβας πρὸς ἀπολαυὴν τῆς αἰωνίου ἡμῶν σωτηρίας· τὴν αἰώνιον ἡμῶν σωτηρίαν λαμβάνομεν τιμῶντες τὴν μόνην παρατήρησιν τοῦ θείου νόμου καὶ μετὰ τὴν ἀπαιτουμένην τῆς ψυχῆς προπαρασκευὴν κοινοῦντες τῶν παναγράντων τοῦ Ἰησοῦ μυστηρίων ἅτινα παρεδέχθησαν εὐκολώτερον οἱ Ἕλληνες μουόμενοι τὰ μεγάλα Ἑλληνικὰ μυστήρια συντείνοντα εἰς τὸν καθαρισμόν τοῦ Ἕλληνοσ βίου καὶ εἰς τὴν λάμπρυσιν τοῦ νοῦς αὐτῶν, κατὰ τὰς παρατηρήσεις τῶν Θεοφόρων τῆς Ἐκκλησίας Πατέρων εἰς τὰ θεῖα αὐτῶν συγγράμματα, καὶ ἐξαιρέτως κατὰ τὰς ἀποφάνσεις τοῦ Εὐσεβίου καὶ ἁγίου Κλήμεντος Ἀλεξανδρέως διὰ τῆς ἐπιρρείας τῶν μυστηρίων παρεδέχθησαν τὰ θεῖα δόγματα, ἅτινα οἱ ἀγαπῶντες τὸν κόσμον, οἱ παραδιδόμενοι εἰς τὰς ἐπιθυμίας τῆς σαρκός, οἱ μὴ συντριβόντες παντελῶς τὰ ἐγκληματικά αὐτῶν πάθη, φεῖ ἐξυβορίζουσι καὶ μάτην διακηρύττονται δούλοι τῆς Ἀειπαρθένου Μαρίας, ἥτις δὲν γνωρίζει αὐτοὺς, θεωρεῖ ἐχθροὺς τοῦ υἱοῦ καὶ Θεοῦ· βδελύττεται δὲ τὴν πεποιθήσιν εἰς αὐτὴν, ὡς ὑβριστικὴν εἰς τὴν θρησκείαν, μάλιστα δὲ εἰς τὴν δόξαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ εἰς τὴν τιμὴν αὐτῆς, ἥτις ὠραία ὡς ἡ Σελήνη διὰ τοῦ φωτός τῆς ἀγιότητος αὐτῆς ἐσθυσε τοὺς λοιποὺς ἀστέρας, καὶ τὴν ὁποῖαν οἱ μυστικοὶ οὗτοι ἀστέρες ἕνεκα τῆς ὑπερθαυμάστου αὐτῆς λάμπσεως ὡς βασιλεύσαν πανευλαβῶς προσκυνοῦσιν.

Οὕτω λοιπὸν ἡ δύναμις αὐτῆς καὶ ἡ ἐξουσία ἐν τῷ Οὐρανῷ, γέφει σήμερον τὴν ταπεινώσιν τῆς ἐξαρτήσεως ἐπὶ τῆς γῆς. Τέλος πάντων, ἡ ἐσχάτη ταπεινώσις τῆς ἀειπαρθένου Μαρίας ἐπὶ τῆς γῆς, ἐγένετο ταπεινώσις περιφρονήσεως καὶ συγχύσεως. Ἰποπευθεῖσα ἡ ἀμόλυκτος Μαρία καὶ Μητήρ τοῦ Ἰησοῦ ὑπὸ τοῦ Ἰωσήφ, ἔφερεν ἐν τῇ σιωπῇ ἅπαν τὸ αἶσχος ὑπονοίας ταπεινοτάτης καὶ λυπηροτάτης. Αὐτὴ ἐλάτρευε μυστικῶς τὰς τοῦ Κυρίου διαταγὰς· ἀνευ δὲ τοῦ ἀποκαλύψαι εἰς τὸν Ἰωσήφ τὸ ἄρρητον μυστήριον μέλλον ἵνα περαιωθῇ εἰς αὐτὴν, ἀφῆκεν εἰς τὴν μόνην σοφίαν τοῦ Ἰψίστου Θεοῦ τὴν φροντίδα τῆς διαδολώσεως τῆς ἀθωότητος τῆς δούλης αὐτοῦ. Αὐτὴ ἤγωνε ταύτην τὴν ταπεινώσιν μετ' ἐκείνης ἦν ὁ λόγος γενόμενος σὰρξ ἐδοκίμαζεν εἰς τὰ ἁγνὰ αὐτοῦ σπλάγγνα· αὐτὴ ὑπετάσσετο, ὡς αὐτὸς, νὰ θυσιάσῃ τὴν ἀθωότητα αὐτῆς εἰς τὰς ἀγνώστους καὶ λατρευτὰς διαταγὰς τῆς θείας σοφίας.

Τοιοῦτη ἦτο ἡ διάθεσις τῆς μακαρίας Παρθένου Μαρίας· καὶ ἰ-

δοῦ, ἐν Χριστῷ ἀδελφοί μου, ἡ αἰτία ὅτι ὁ θάνατος αὐτῆς συνωδευθῆ μετὰ δόξης σεβασμοῦ καὶ ὑποκλίσεως.

Ἦντες οἱ λαοὶ καὶ πάντα τὰ ἔθνη ἤκουσαν ὁμιλίαν περὶ τῶν θαυμασίων τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῇ πανταχοῦ ὅπου ἡ δόξα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ εὔρε λατρευτὰς, ἡ δόξα τῆς Ἀειπαρθένου Θεοτόκου εὔρε τῆς γῆς, οἱ ἀποστρικοί ἄνδρες ἀπηύθυναν εἰς αὐτὴν εὐχὰς καὶ δεύσεις· οὗτοι δὲ οἱ εὐδαιμονέστατοι αἰῶνες εἰς τὴν πίστιν, ἐγένοντο ἰ πρώτοι θεματοφύλακες τοῦ σεβασμοῦ τῶν πιστῶν πρὸς τὴν Κεχαριτωμένην Μαρίαν. Πανταχοῦ ἠκολομήθησαν μεγαλοπρεπεῖς ναοὶ, καθιερωμένοι ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ πανενδόξου αὐτῆς ὀνόματος.

Ὡς λοιπὸν πρὸς τὸν κόσμον καὶ τὴν αἰωνιότητα, ἡ δικαιοσύνη καὶ καθρωτάτη ψυχὴ τῆς Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου Μαρίας, εἰς ταύτην τὴν ἐσχάτην στιγμὴν τοῦ θανάτου, ἀδελφοί μου, ἐβλεπε ταῦτα μετὰ τῶν αὐτῶν ὀφθαλμῶν ὡς ἐπὶ τοῦ βίου. Οὐδὲν τότε ὡς πρὸς αὐτὴν παραλλάττει, οὐδὲν τελειώνει, εἰμὴ μόνον αἱ ταπεινώσεις καὶ αἱ ὁδοὶ.

Ἐπομένως τοιοιτοτρόπως ἐλευθέρᾳ πασῶν τῶν γυναικῶν καὶ ματαίων προσκολλήσεως, πληρεστάτη πάσης ἀγαθοεργίας, ὠριμος ὅπως ἀπέβη εἰς τὸν Οὐρανὸν, κλείει τοὺς θείους ὀφθαλμοὺς ἀγογγύστως, ἀπομακρυνομένη πάντων τῶν ματαίων τοῦ κόσμου ἀντικειμένων· ἔπιπτεται εἰς τὸν κόλπον τοῦ Θεοῦ, ὅθεν ἐξῆλθεν, καὶ εἶθα αἰεὶ κατέκει κατὰ τὸν αὐτῆς οὐράνιον πόθον· εἰσερχεται δὲ πάλιν πληρεστάτη εἰρήνης καὶ πεποιθήσεως εἰς τὴν μακαριωτάτην αἰωνιότητα, εἰς τὸν μονογενῆ αὐτῆς υἱόν, ἰσταμένη πλησίον τῆς τεθεωμένης καὶ ὑπερδεδοξαμένης αὐτοῦ ἀνθρωπότητος, ἐστεφανωμένη μετὰ τῶν ἀκτίων τῆς Τρισηλίου Θεότητος, λάμπουσα, ἀστράπτουσα, βασιλεύουσα εἰς ὅλην τὴν Κτίσιν, δεδοξαμένη μετὰ τῆς αὐτῆς δόξης μεθ' ἧς καὶ αὐτὸς ὑπερδοξάσθη, ὡς οὐράνιος δὲ νύμφη πνευματικῶς συνηνώθη μετὰ τοῦ πνευματικοῦ νυμφίου, καὶ ἀκολούθως διὰ τοῦ ἀποτελέσματος τοῦ πνευματικοῦ τούτου γάμου, τῇ ἀληθείᾳ ἀμφοτέρω ἐγένοντο, θεωρουμένης τῆς ὑπαστατικῆς διακρίσεως, ἐν πφωτισμένον καὶ ὑπερδεδοξαμένον σῶμα καὶ πνεῦμα.

Ἐχωμεν λοιπὸν ὑπ' ὄψιν τὸ πρότυπον τῆς ταπεινοφροσύνης καὶ τῆς ὑπομονῆς εἰς τὰς αὐτῆς θλίψεις τὴν ἀειπαρθένον Μαρίαν, ἀποξέσωμεν ὡς ξυρίον τὰς πονηρὰς μνήμας συντριβόμενοι τὴν καρδίαν, καὶ φωτιζόμενοι ὑπὸ τῆς μνήμης τῆς πίστεως τοῦ Θεοῦ, μιμηθῶμεν τῶν μελισσῶν τὴν σοφίαν, ἀποβλέπωμεν εἰς τοὺς οὐρανίους στεφάνους τοῦ Θεοῦ, μίνωμεν εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν, προσέχωμεν εὐχα-

ρίστως εἰς αὐτόν, παρατηρῶμεν τὸ θεῖον αὐτοῦ ὑπόδειγμα, ἔχωμεν αὐτόν πάντοτε εἰς τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν ἡμῶν, ἐνθυμώμεθα ὅτι κατὰ τὰς εὐαγγελικὰς ἢ κακὰς ἡμῶν πράξεις θέλομεν κληρονομήσει τὴν ἀληθῆ κατανόησιν τῶν πραγμάτων, τὴν θεωρίαν καὶ βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν αἰωνίως, ἀπ' ἐναντίου δὲ θέλομεν εἰσελθεῖ εἰς τὴν αἰωνίαν κόλασιν, κάμνωμεν ὅλα τὰ ἔργα ἡμῶν, καὶ πολὺ μᾶλλον ὑμεῖς ἀγαπητοὶ μου νέοι! ὡς εἰ ἐκάμνομεν εἰς ἀποφυγὴν πάσης κακοπραγίας, πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ πανοικτίρμονος Θεοῦ! Συχνάζομεν εὐαρέστως εἰς τὴν θείαν καὶ ἱερὰν λατρείαν, σπουδάζομεν τέχνας καὶ ἐπιστήμας, ἀποφεύγομεν τὰς προλήψεις, ἀναγινώσκωμεν τὰς ἁγίας Γραφάς, ὑμεῖς δὲ μάλιστα οἱ νέοι! ὡς κινδυνεύοντες περισσότερο διὰ τὴν ἀπειρίαν τῆς μικρᾶς ἡλικίας ὑμῶν, παρατιθήσατε τὰς κακὰς συναναστροφάς, σέβεσθε τὸ ἱερατικὸν καὶ ἀρχιερατικὸν ἀξίωμα, τοὺς λειτουργοὺς τοῦ Θεοῦ, ὡς καθ' ἐκάστην ὑπὲρ πάντων δεομένους, τιμᾶτε τοὺς γονεῖς καὶ μεγαλειτέρους, τελεῖτε τὰς ἱερὰς νηστείας, μεταλαμβάνετε τῶν θείων τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ μυστηρίων, ὡς ποιῶσι πάντες οἱ εὐσεβεῖς καὶ νουνεχεῖς ἄνδρες, καὶ τοιοιουτρόπως θέλετε συνελθεῖ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ πρεσβειῶν τῆς Ἀνάσσης Ἁειπαρθένου Μαρίας καὶ πάντων τῶν ἁγίων τῶν ἀπ' αἰῶνος εὐαρεστησάντων τῷ Θεῷ, ᾧ ἡ δόξα πρέπει, ἡ λατρεία, ἡ τιμὴ καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς ἀπεράντους αἰῶνας. Ἀμήν.

ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ.

ΜΕΝΑΛΚΑΣ καὶ Αἰσχὺνῆς

Ο ΚΙΝΗΓΟΣ.

Βόσκων ὁ νέος ποιμὴν Μενάλκας τὸ ποίμνιόν του εἰς ὕψηλόν τε ἔρος, ἐπροχώρησε ἀρκετὰ εἰς αὐτὸ ζητῶν πρόβατον τὸ ὅποιον εἶχεν χάσει εἰς τὸ ἄγριον δάσος, καὶ ἐκεῖ ἵδρεν ἄνθρωπον τινὰ κουρασμένον ὅστις ἐκεῖτετο μεταξὺ τῶν θάμνων. Ὡς νέος Βοσκέ! ἀνέκραξεν ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ἐγὼ ἦλθα χθές εἰς τοῦτο τὸ ἄγριον ἔρος, διὰ νὰ κυνηγήσω τὰς δορκάδας, καὶ τοὺς ἀγριοχοίρους, ὅμως ἀπεπλανήθην, καὶ ἕως τῶρα δὲν ἵδρα καμμίαν καλύβην, οὔτε θρύσπην νὰ σβύσω τὴν δίψαν μου, μήτε φαγητὸν νὰ θεραπεύσω τὴν πεινᾶν μου. Ὁ νέος Μενάλκας τῷ ἔδωκε ψωμίον ἀπὸ τὴν ἀσκοπήραν του,

καὶ ἀπαλὸν τυρίον, καὶ πέρνων τὸ λαγίνιον του ἀπὸ τὸ πλεῦρον εἶπε· φάγε καὶ πίε ὅσον ἀγαπᾷς, λάβε ἀναψυχὴν. Ἴδου καὶ νεοῦρμεκτον γάλα· ἔπειτα ἀκολουθεῖ με, νὰ σὲ ἐκβάλω ἀπὸ τὸ ἔρος. Ὁ ἄνθρωπος ἀνέλαβε τὴν προτέραν του δύναμιν, καὶ ὁ Βοσκὸς τὸν ἔφερε εἰς τὴν εὐθείαν ὁδόν.

Αἰσχὺνῆς ὁ κυνηγὸς εἶπε τότε· ὦραϊε βοσκέ! ἐσὺ ἔσωσες τὴν ζωὴν μου, πῶς νὰ σὲ ἀνταμείψω; Ἐλα μαζί μου εἰς τὴν πόλιν. Ἐκεῖ δὲν κατοικοῦμεν εἰς ἀχυροσκεπάστους καλύβας, παλάτια μαρμαρένια ὑψώνονται ἕως τῶν νεφελῶν, περιστοιχιζόμενα ἀπὸ ὑψηλοὺς στύλους. Θέλεις ἔχει τὴν κατοικίαν σου εἰς τὸν οἶκόν μου, πίνων ἀπὸ χρυσᾶ ποτήρια, καὶ τρώγων τὰ πλέον ἐκλεκτὰ φαγητὰ ἐντὸς ἀργυρῶν πινακίων.

Ὁ δὲ Μενάλκας ἀπεκρίθη· Τί νὰ κάμω εἰς τὴν πόλιν; Ἐγὼ κατοικῶ ἀσφαλῶς εἰς τὴν ταπεινὴν μου καλύβην, ἣ ὅποια μὲ προφυλάττει ἀπὸ βροχῆν καὶ ἀπὸ σφοδρῶς ἀνέμους· καὶ ἂν τὴν φερῶνον τριγύρω μόνον στύλοι, τὴν περικυκλῶνον ὅμως εὐκαρπα δένδρα καὶ κληματαριά. Ἐπειτα πέρνω ἀπὸ τὴν πλησίον βρύσπην καθαρὸν νερὸν εἰς πληθύν λατίνην. Πρὸς τούτοις ἔχω γλυκὸν μούσον καὶ τρώγω μὲ ἔρρεζιν ἐκεῖνο τὸ ὅποιον μὲ δίδουν τὰ δένδρα καὶ τὸ ποίμνιόν μου, καὶ ἂν δὲν ἔχω χρυσὸν καὶ ἀργυρον, σκορπίζω εὐώδη λουλούδια ἐπάνω εἰς τὴν τράπεζάν μου.

Αἰς. Ἐλα μαζί μου, πιστικέ! ἐκεῖ ἔχομεν καὶ δένδρα καὶ ἄνθη. Ἐκεῖ τὰ ἐφύτρεσεν ἡ τέχνη εἰς δενδροσοχίας εὐθείας καὶ τὰ διέταξεν εἰς ὠραίας πρασιάς. Ἐκεῖ ἔχομεν καὶ θρύσας, σχηματισμένας ἀπὸ μαρμαρίνου ἀνθρώπους καὶ νύμφας, αἱ ὅποια χύνουσι εἰς μεγάλας δεξαμενάς τὸ ὕδωρ.

Μ. Ὠραιώτερον εἶναι τὸ ἄτεχνον σκιερὸν δάσος μὲ τὰς σκολιάς του ὁδοῦς. Ὠραιώτερα εἶναι τὰ λειβάδια μὲ πολυποίκιλια λουλούδια στολισμένα. Ἐφύτρεσα καὶ ἐγὼ τριγύρω τῆς καλύβης μου λουλούδια, ἀμάραντον, καὶ κρῖνα, καὶ τριαντάφυλλα. Ὡς πόσον ὦραϊα εἶναι αἱ πηγαί, ὅταν ἀναβρῶν ἀπὸ σκοπέλους, ἢ πίπτουν ἀπὸ τοῦς θάμνους τῶν λόφων, καὶ ἔπειτα τρέχουν ὀφιοειδῶς διὰ τῶν εὐθαλῶν λειμώνων! Ὅχι, δὲν πηγαίνω εἰς τὴν πόλιν.

Αἰς. Ἐκεῖ θέλεις ἰδεῖν κοράσια εἰς μεταξωτὰ φορέματα ἀβλαβῆ ἀπὸ τὴν καῦσιν τοῦ ἡλίου, ἄσπρα ὡσάν τὸ γάλα, μὲ χρυσᾶ γολίδια καὶ μὲ πολύτιμα μαργαριτάρια στολισμένα, καὶ τὰ νόστιμα τραγῳδία τῶν μουσικῶν θέλουν τέρψει ἐκεῖ τὴν ἀκοήν σου.

Μ. Τὸ μελαχρινὸν μου κοράσιον εἶναι ὦραλον. Νὰ τὸ ἰδῆς ὅταν στολιζέται μὲ νεκρὰ τριαντάφυλλα, καὶ μὲ ἓνα ποικίλον στέφανον. Πόσον εὐθυμοὶ χμεσθην ὅταν καθήμεθα πλησίον κελαιζούσης τινὸς

πηγῆς εἰς τὸ εὐσκίον δάσος! Αὐτὴ τότε τραγοῦθῃ. Ὡ πόσον νόσιμα! Ἐγὼ τὴν βοσθῶ εἰς τὸ τραγῳδίον μὲ τὸν αὐλόν μου, ἡ φωνὴ μας ἠχολογεῖ μακρὰν τριγύρω, καὶ ἡ ἠχώ μας ἀντιχεῖ· ἡ ἀκούωμεν τὸ ὠραῖον λάλημα τῶν πτηνῶν, τὰ ὅποια κελαδοῦν εἰς τὰ δάση ἀπὸ τὰς κορυφὰς τῶν δένδρων καὶ ἀπὸ τοῦδε θάμνου. Ἄραγε τραγοῦθουν οἱ μουσικοὶ σὰς καλλιώτερα ἐπὶ τὸ ἀηδόνι, ἢ ἀπὸ τὴν ἀγρηπτήν χελιδῶνα; Ὅχι δὲν πηγαίνας εἰς τὴν πόλιν.

ΑἴΣ. Τί νὰ σοὶ δώσω λοιπὸν, Βοσκέ; Ἴδου λάβε μίαν φουκταν χρυσόν, καὶ τοῦτο τὸ χρυσόν κέρατον τὸ ὅποσον κρέματα εἰς τὸν μηρόν μου.

Μ. Τί μοὶ χρειάζεται ὁ χρυσός; ἐγὼ ἔχω ἀφθονίαν. Τάχα διὰ νὰ ἀγοράσω μὲ χρυσόν τὰ ὀπωρικὰ ἀπὸ τὰ δένδρα, ἢ τὰ λουλούδια ἀπὸ τὰ λειβάδια; ἢ νὰ ἀγοράσω τὸ γάλα ἀπὸ τὸ ποιμνίον μου;

ΑἴΣ. Τὸ λοιπὸν τί νὰ σοὶ δώσω εὐτυχῆ βοσκέ; Πῶς νὰ ἀνταμείψω τὴν εὐεργεσίαν σου;

Μ. Δός μοι τὴν κολοκύνθαν ἢ ὅποια κρέματα εἰς τὸ πλευρόν σου. Μοῦ φαίνεται ὅτι εἶναι ὁ νέος Διόνυσος σκαλισμένος εἰς αὐτήν, καὶ οἱ ἔρωτες οἱ ὅποιοι μαζώνουν σαφύλια εἰς τὰ καλάθια. Ὁ κυνηγὸς ἐξαμογέλασε φιλικῶς, καὶ τῷ ἔδωκεν τὴν κολοκύνθαν· ὁ δὲ νέος βοσκὸς ἐπέδησεν ἀπὸ τὴν χαρὰν καθὼς πηδᾷ καὶ τὸ ἀρνάκι.

ΑΠΑΘΗ ΤΡΟΜΕΡΑ.

Κανένας ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους δὲν εὐχαρισεῖται νὰ πληρώσῃ ἄλλον διὰ νὰ τοῦ ἐξεργασθῇ τινὰ ἐργασίαν, χωρὶς νὰ ἠξέσῃ ὅτι ἀπολαμβάνει τὴν πληρωμὴν ταύτην ἀπὸ τὴν ἐκτέλεσίν της, μάλιστα φρονεῖ νὰ ἔχῃ ἀπολαθὴν περισσοτέραν τῆς πληρωμῆς τὴν ὅποιαν ἔδωκε, καὶ ἡ τοιαύτη γνώμη εἶναι σχεδὸν γενικὴ· διορίζει, λόγου χάριν, γεωργὸν νὰ τοῦ καλλιεργήσῃ τὸ κτῆμά του καὶ ζητεῖ ἀπὸ αὐτὸν καλὴν καὶ ἀριστὴν ἐργασίαν· διορίζει βράπτῃν νὰ τοῦ κάμῃ φορέματα, ἀλλὰ θέλει αὐτὰ νὰ τοῦ γένουν ἐκλεκτὰ, καὶ διὰ νὰ ἐπιτύχῃ αὐτὰ ἐξετάζει καὶ περιέρχεται ὅλους τοὺς γεωργούς· καὶ ὅλους τοὺς βράπτας ἕως νὰ εὕρῃ τὸν ἐντελῆ, καὶ εἰς αὐτὸ κάμνει καλὰ, διὰ νὰ ἀπολαύσῃ τὸ ποθοῦμενόν του· ἀλλὰ τὴν ἀνατροφήν τῶν τέκνων τοῦ ὀλιγώτερον αὐτῶν τὴν ἐκτιμᾷ, διότι οὔτε σκέψιν κάμνει ποῖα θέλει εἶναι ἡ ἀνατροφή αὐτῆ, οὔτε πῶς νὰ ἐνεργηθῇ φροντίζει, οὔτε ποῖος πρέπει νὰ ᾖ ἡναι ὁ ἐπιστάτης τῆς ἀνατροφῆς ταύτης, ἐνῶ αὐτὴ ἀποβλέπει καὶ τὴν μερικὴν του ἀγαλλίασιν καὶ εὐδαιμονίαν, καὶ τὴν

γενικὴν τῆς πατρίδος δόξαν καὶ μεγαλειότητα, ἥτις ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν ἀνατροφήν τῆς νεολαίας ἐπιστηρίζεται.

Τὰ ἀποτελέσματα ἀποδείχνουν καθαρῶς ὅτι πολλοὶ ἐπαγγέλλονται τὸν διδάσκαλον χωρὶς νὰ γνωρίζουν, ἢ καὶ νὰ φαντασθῶσιν ὅτι πρέπει νὰ γνωρίζουν, τὴν διδασκαλικὴν τέχνην, καὶ εἰς αὐτοὺς ἐνεμπιστεύεται ἡ ἀνατροφή τῆς ἐρχομένης γενεᾶς τῶν κοινωιῶν. Ἄν δὲ θελήσῃ τις νὰ ἐρωτήσῃ αὐτοὺς τί ἐπαγγέλλονται ἀπαντοῦν· Τί νὰ κάμω; ἐπιχειρήσῃν τὸ ἐμπόριον, καὶ ἄλλας πολλὰς ἐπάσχολήσεις, ἀλλὰ δὲν μοῦ εὐδοκίμησαν, διὰ τὸ ὅποσον ἀποφάσισα νὰ μετέρχωμαι τὸν διδάσκαλον. Τὸ ὑψηλὸν τοῦτο ἔργον τὸ ἐκλαμβάνουν ὡς ἔργον ἀπλὸν καὶ χωρὶς εὐθύνην, καὶ δὲν συλλογίζονται ὅτι εἰς τὸν λαμόν των κρεμοῦν τὸ τρομερὸν ἀδικον τὸ ὅποσον γίνεται καὶ εἰς τὰ ἀνήλικα καὶ εἰς τοὺς γονεῖς. Νομίζουν ἱκανὰς τὰς γνώσεις των καὶ τὰς δυνάμεις των διὰ τὸ πολὺπρον καὶ ὑψηλότατον ἐπιχειρήμα τῆς διδασκαλίας, καὶ δὲν συλλογίζονται ὅτι ὁ διδάσκαλος δὲν ἀρκεῖ νὰ γνωρίξῃ μόνον τὰ μαθήματα τὰ ὅποια μέλλει νὰ παραδώσῃ, ἀλλὰ πρέπει νὰ γνωρίξῃ καὶ νὰ ἐνοῆ κατὰ βάθος καὶ ἐκεῖνα τὰ ὅποια ἔχου· σχέσιν μὲ αὐτὰ· δὲν στοχάζεται ὅτι ὁ διδάσκαλος πρέπει νὰ ἔχῃ ἱκανὴν δύναμιν ἐνταυτῷ καὶ ἐπιτηδειότητα εἰς τὸ νὰ μεταδίδῃ τὰ μαθήματα. Ἀναμφιβόλως ὑπάρχουν πολλοὶ πεπαιδευμένοι παιδαγωγοὶ καὶ διδάσκαλοι τῶν ὁποίων ἡ διδασκαλία των δὲν ἀπέδειξε καρπὸν δι' ἑλλειψιν τῆς μεταδοτικῆς ἱκανότητος. Οὔτε τροχάζονται ὅτι ὁ διδάσκαλος ἔχει προσέτι καὶ ἄλλο ἔργον, τὴν διοίκησιν τοῦ σχολείου, χωρὶς τὴν ὅποιαν, ὅσας γνώσεις καὶ ἂν ἔχῃ ὁ διδάσκαλος, ὅχι μόνον δὲν δύναται νὰ προουδέσῃ οἱ μαθηταὶ του, ἀλλὰ ἐξάπαντος θέλουν ὀπισθοδρομεῖν καὶ μάλιστα εἰς τὸ ἠθικὸν μέρος.

Ἡ τοιαύτη ἀπάτη εἶναι τρομερὰ, εἶναι ὀλέθριος, εἶναι καταστρεπτικωτάτη.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΤΟΥ ΕΠΩΦΕΛΩΣ ΑΝΑΓΙΝΩΣΚΕΙΝ.

Τὰ ἀκόλουθα εἶναι περικοπὴ ἀπὸ τὰ τοῦ ἀειμνήστου Κοῦμα.

1. Οἱ πρωτόπειροι ἀγνοοῦντες τίνες εἶναι ἀρστοὶ συγγραφεῖς, ἃς συμβουλευόνται ἄνδρας εἰδήμονας, οἵτινες θέλουν τοὺς δείξιν τοὺς ἀγαθοὺς, καὶ δὲν θέλει τοὺς ἀφήσουν νὰ χάνωσι τὸν καιρὸν των εἰς ἀνάγνωσιν ἀχρήστων ἢ ὀλίγης τιμῆς ἀξίων συγγραμμάτων.

2. Δὲν εἶναι καλὸν νὰ ἀναγινώσκῃ τις πολὺ ταχέως καὶ κατεπυσεμένως, οὐδὲ πολὺ μέρος τοῦ βιβλίου εἰς ὀλίγον καιρὸν, χωρὶς

νά εξετάζη, καί νά ἀνευρίσκη κατά βάθος τήν ἔννοιαν τῆς ἀναγνώσεώς του, νά ωφεληται ἀπό αὐτήν, ὅσον πρέπει, καί νά διατάσῃ ὀρθῶς τὰ ἑσα ἀνέγνωσε· μέτρον δὲ ἀναγνώσεως εἰς ἕκαστον πρέπει νά ᾖ τῆς τοῦ νοός του ἡ δεκτικότης· καί παράδειγμα τούτου προσφύεσται πρέπει νά ᾖ τῆς ὁ στόμαχος, εἰς τὸν ὁποῖον οἱ φρονίμως καί εὐτάκτως δικαιώμενοι ἐνθέττουσιν ὅσα εὐκόλως χωνεύει βρώματα, ἀπέχοντες ἀπὸ τὴν ἀμετρίαν.

3. Χρησὰ καί ἀξιόλογα βιβλία πρέπει νά διαβάζωνται συχνάκις. Κατὰ πρῶτον ἔμπορεῖ ὁ ἀναγνώστης νά διαβάσῃ βιβλίον χρῆσιν ἐπιπολαίως διὰ νά συλλάβῃ γενικὴν τινὰ τῶν γραφομένων ἔννοιαν· τὴν δευτέραν φοράν πρέπει νά τὸ ἀναγνώσῃ βραδέως καί προσεκτικῶς· προλόγους καί εἰσαγωγικούς λόγους δὲν πρέπει νά παραδράμῃ, διὰ νά πληροφορηθῇ τὴν διάταξιν καί τὸν σκοπὸν τοῦ συγγραφῆως.

4. Ἐάν εἶναι ἐπιστημονικῆς ὕλης περιεκτικὸν τὸ βιβλίον, πρέπει εἰς πᾶν θεώρημα καί εἰς πᾶσαν πρότασιν νά χρονοτριβῇ ἕως νά πληροφορηθῇ ἐντελῶς τὰ λεγόμενα· ἀπαντήσας δὲ τι, τὸ ὁποῖον δὲν δύναται νά καταλάβῃ μετὰ πολλὴν σκέψιν καί προσοχήν, ἄς τὸ σημείωσῃ καί ἄς ἀναβάλλῃ δι' ἄλλον καιρὸν τὴν θεωρίαν του· διότι πολλάκις ὁ νοῦς εὐρίσκειται ἑαυτοῦ νοητικώτερος, καί ὅτι τῶρα δὲν καταλαμβάνει, ἔμπορεῖ εὐκόλως νά ἐνοήσῃ ἄλλην ὥραν· ἀλλ' ἔάν πολλάκις συναντήσῃ τὴν αὐτὴν δυσκολίαν, πρέπει νά προστρέξῃ εἰλικρινῶς εἰς ἄλλου βοήθειαν, καί νά ζητήσῃ τοῦ λεγομένου τὴν ἐξήγησιν, χωρὶς νά συσταθῇ ἢ μικροπρεπέσαστα νά ἐντραπῇ διότι βοηθεῖται ἀπ' ἄλλον· τουναντίον μάλιστα, νά αἰσχύνωνται πρέπει ὅσοι δυνάμενοι νά βοηθηθῶσιν ἀπὸ ἄλλους, προκρίνουσι νά πλανῶνται εἰς τὴν ἀγνοίαν δι' ἀλαζωνικὴν τῶν διὰθεσιν.

5. Ὁρελιμώτατον εἶναι νά γράφῃ τις περίληψιν τῶν ἀξιολογωτέρων μερῶν τῆς βίβλου διότι μὲ τοῦτο τὸ μέσον καθυρίζωνται καί λαμπρύνονται τοῦ ἀναγνώστου αἱ ἰδέαι· ὅτι δὲν ἐκατάλαβεν ἐντελῶς ἀπὸ τὴν ψιλλὴν ἀνάγνωσιν, ἔμπορεῖ καί τοῦτο νά καταλάβῃ τελειότερα, ἐνῶ ἀγωνίζεται νά τὸ γράψῃ.

6. Νά ἀναγινώσκῃ τοὺς συγγραφῆς ἀπαθῶς, χωρὶς φιλίαν ἢ ἐχθραν κατ' αὐτῶν, καί νά μὴ τοὺς κρίνῃ, μηδὲ νά τοὺς κατακρίνῃ χωρὶς νά εὔρῃ τοὺς ἀπικτιουμένους λόγους μὲ μεγάλην προσοχήν.

7. Μεταβολὴ τῆς ἀναγνώσεως εἶναι ἀναγκαία. Μετὰ σπουδαίας καί σοβαρᾶς ἀναγνώσεως, πρέπει νά ἀνοίγῃ τις καί βιβλία χαριέντα, διὰ νά ἐλαφρύνεται ἀπὸ τὸ βάρος καί νά ἐνδυναμώνεται εἰς νέον κόπον μελέτης.